

Literatuur van Oost Azië: China

January 16, 2007

Contents

I	Literatuur in het Keizerrijk China	3
1	Het begrip 'Chinese literatuur'	4
1.1	De orale en geschreven traditie	4
1.1.1	<i>Wenyan en Baihua</i>	4
1.1.2	Het Chinese boek als materieel gegeven	4
1.1.3	Niet-Chinese literatuur in het Chinees	5
1.2	De Literatuur en de lectuur	5
1.3	De centrale en de perifere traditie	5
2	Indeling van de Chinese literatuur	5
3	Historiek van de bestudering van Chinese literatuur	6
4	De Verzamelingen	6
4.1	Traditioneel proza	6
4.1.1	Parallel proza	6
4.1.2	' <i>Guwen</i> '-proza	6
4.1.3	<i>Zhiguai Xiaoshuo</i>	7
4.1.4	<i>Chuanqi</i>	7
4.1.5	<i>Bianwen</i>	8
4.1.6	<i>Biji</i>	8

4.1.7	<i>Pinghua</i>	8
4.2	Klassieke poëzie	8
4.2.1	Oude dichtvormen: <i>Shijing</i> , <i>Chuci</i> en <i>Fu</i> -gedichten	8
4.2.2	<i>Yuefu</i> en <i>Shi</i> -gedichten	10
4.3	<i>Ci</i> -gedichten	12
4.4	<i>Qu</i> -gedichten	13
5	Triviale literatuur	13
5.1	De roman	13
5.1.1	De roman in de periode 1450-1550	13
5.1.2	De roman in de periode 1550-1650	14
5.1.3	De roman van 1650 tot 1875	14
5.1.4	Shuochangwenxue	15
5.2	De novelle	15
5.3	Toneel	15
5.3.1	Noordelijke komedie: <i>Zaju</i>	15
5.3.2	Zuidelijk zangspel; <i>Chuanqi</i>	16
5.3.3	Regionaal toneel	16
II	Literatuur van het einde van het Keizerrijk tot de Volksrepubliek China	17
6	Het moderne kortverhaal	17
7	Het essay	17
8	De moderne roman	17
8.1	<i>Wuxia Xiaoshuo</i>	17
8.2	Romans in feuilletonvorm	18
8.3	De roman van het eind van de 19e-begin 20ste eeuw	18
9	Reportageliteratuur	18
10	Moderne poëzie	18

11 Modern theater	19
III Literatuur in de Volksrepubliek China	20
12 Literatuur in de periode 1942-1955	20
13 Literatuur in de periode 1955-1958	20
13.1 Proza	20
13.2 Poëzie	20
13.3 Drama	21
14 Literatuur in de periode 1959-1961	21
14.1 Proza	21
14.2 Poëzie	21
14.3 Drama	21
15 Literatuur in de periode 1962-1964	21
15.1 Proza	21
15.2 Poëzie	21
15.3 Drama	22
16 Literatuur in de periode 1964-1970	22
16.1 Proza	22
16.2 Poëzie	22
16.3 Drama	22
17 Literatuur in de periode 1971-1978	22
18 Literatuur na 1978	22
18.1 Proza	22
18.2 Poëzie	23
18.3 Drama	23

Part I

Literatuur in het Keizerrijk China

1 Het begrip 'Chinese literatuur'

1.1 De orale en geschreven traditie

Orale traditie: belangrijk tot de 20E. Soc-eco reden: enkel elite kan het zich veroorloven. Kostenverlaging papier/inkt en boekdrukkunst heeft weinig invloed door de eigenschappen van de Chinese taal.

Chinese geletterdheid:

- *Kunnen lezen* (-> 100 CE): uitkeren van schrifttekens is werk door vakmensen.
- *Schrijven* (-> 1000 CE): eerste kalligrafen.
- *Ambtelijke carrière* (1000 CE ->): groter # scholieren; zo'n 20/30% van de mannen is geletterd.
- *Schoollopen* (20E): 70% van de kinderen gaat naar school, vandaag 95%.

Orale traditie: vnl volksliteratuur

Schriftelijke traditie: literaire productie

1.1.1 *Wenyan en Baihua*

Tot de 4/3E BCE is schrijftaal hetzelfde. Daarna ontwikkelt zich een schrijftaal *Wenyan* die zich ontwikkelt tot het Klassiek Chinees; naast *Wenyan* bestaat er een literatuur in de spreektaal *Baihua* (vanaf 8E). Na 1917 is de literatuur nvl in *Baihua*.

1.1.2 Het Chinese boek als materieel gegeven

De oudste Chinese boeken zijn de **orakelinscripties** (1500-1000 BCE), geschreven in *jiaguwen*, het oudste ons bekende Chinese schrift. **Bronsinscripties** (midden 11e millennium) werden ook gebruikt om orakels op te tekenen, maar dan op bronzen offervaatwerk. Het werd geschreven in *jinwen*. **Inscripties in steen** (5-6E BCE) werden ofwel in gladgemaakte rotswanden ofwel in stèles uitgehouwen. Tot de Han-dynastie op pilaren, vanaf dan op rechthoekige stenen tabletten. Vanaf de 2E CE werden ook klassieke teksten uitgehouwen. De **oudste Chinese boeken** (5E BCE) werden op bamboe, hout of zijde geschreven, in deze periode ontstaan er rivaliserende filosofische scholen. De schrijfrichting wordt hier ook bepaald. **Boeken in papier** (vanaf 3E CE) vervangen de bamboe-boeken, het schrift wordt ook hervormd van 'groot zegel'-schrift tot 'klein zegel'-schrift, met het 'ambtenaren'schrift als vereenvoudiging. Verdere ontwikkelingen zijn het normschrift en het cursiefschrift, waarvan het normschrift uiteindelijk standaard wordt. De **boekdrukkunst** (7-8E CE) begint met het oneconomische blokdrukken (midden 9E), gevolgd door het drukken met losse types in gebakken klei

(einde 10E); vervolgens hout (eind 13E) en metaal/Sn/Cu (Ming: 1368-1644). **Mechanisch drukken** (1875) werd de overgangsfase naar de moderne literatuur; voor boeken gebruikte men vaak het **lithisch procédé**; **machinale druktechnieken** leidden tot de eerste kranten.

Binden doet men op zes verschillende manieren: rol, losbladig, harmonikabinding, vlinderbinding, rugomslagbinding, gestikt.

1.1.3 Niet-Chinese literatuur in het Chinees

Vanaf de Heianperiode wordt het Japans geschreven in het Chinese schrift (*Kanbun*), dit was ook het gebruik in Korea en Vietnam. Het uniforme schrift was belangrijk voor de verspreiding van de cultuur.

1.2 De Literatuur en de lectuur

De ambtenaren die uit de kringen van de 'Schone Letteren' komen, bepalen wat er tot de Literatuur behoort. Echte geschiedenis verdient de term Literatuur (> < Westen).

1.3 De centrale en de perifere traditie

De centrale traditie wordt bepaald door het confucianisme en meer bepaald de overheid en de gentry. De perifere traditie omvat de medische, militaire en religieuze (Taoïsme en Boeddhisme) literatuur. De centrale oordeelt over de perifere. Tot de Song is literatuur het voorrecht van de heren die het Confucianisme aanhingen; daarna moest men het ook beheersen. Hierdoor is de Chinese literatuur een eng product. Economische factoren zijn de hoge productiekosten die enkel toelieten belangrijke dingen te schrijven; na de 3E kan men een onderscheid tussen literatuur en lectuur. De boekdrukkunst bracht weinig verandering, pas vanaf de mechanische drukprocedures wordt ook lectuur bewaard.

2 Indeling van de Chinese literatuur

De Confucianistische opvatting van literatuur is dat het dient om de 'harmonie' in de kosmos te bewaren, en een uitdrukking is van de waarheid.

De vroegste indeling is die van **Liu Xin** in *Qi Lüe* (zes groepen: klassieken, filosofen, liederen en *fu*, militaire geschriften, techniek en wiskunde, heilsleer; 1E CE), daarna door **Wang Chong** in vijf groepen (5 klassieken en 6 kunsten, filosofen, verhandelingen, verzoekschriften aan de troon en memoranda, voorbeelden van literaire bekwaamheid). De Schone Letteren werden voor het eerst ingedeeld door **Cao Pi** (3E) in zijn *Lunwen* (verzoekschriften aan de troon en memoranda, brieven en uiteenzettingen, inscripties en rouwklachten, gedichten en rapsodieën), Cai Yong deelde literaire werken in ahv begin- en eindzinnen in zijn *Du Yuan*.

Vanaf de Jian'an periode is literariteit een criterium, tegenover waarheidsgetrouw, maar de discussie blijft bestaan. Rond deze periode beginnen keizerlijke bibliothecarissen werken op te delen in 4 groepen: *sibu*, waarvan veel catalogi bewaard gebleven zijn. In 1771 stelde men de definitieve keizerlijke bibliotheek samen met 350 geleerden. Zijn vernietigden zo'n 3000 werken die zogezegd anti-Mantsjoe waren. Van de werken die overbleven selecteerden ze er 3500 uit voor opname in de *Siku Quanshu*. Uiteindelijk zijn er 7 kopieën van gemaakt.

3 Historiek van de bestudering van Chinese literatuur

De vroegste vertaling is van 1687 door Matteo Ricci, en is een Latijnse vertaling van de 'Vier Boeken', en bestaat uit *Lunyu*, *Menzi*, *Daxue* en *Zhongyong*. Dit is allemaal Confucianistische literatuur en wekte bijgevolg interesse bij de religieuze orden omdat dit de staatsgodsdienst was. Hierdoor had het Westen wel een zeer eenzijdig beeld over China. Hierna kwamen nog andere vertalingen.

Na de Opiumoorlog kreeg men in het Westen meer interesse voor roman en toneel, en voor het eerst werd in Frankrijk een leerstoel Sinologie opgericht. Ook zijn er vertalingen met eurocentrische en neoconfucianistische benaderingen. Een wereldlijke interesse is te zien in een vertaling van de 'Schone Letteren' (Giles).

In de twintigste eeuw kent de studie een opgang, door het verschijnen van woordenboeken en grammatica. Bij de vertaling van de Schone Letteren is er een traditie van letterlijk vertalen (Waley) en herdichten (Pond).

4 De Verzamelingen

De Schone Letteren zijn de vierde groep binnen de *sibu*, verdeeld in *Zonji*, de literaire anthologieën (vanaf 6E) en de *Bieji*, poëzie- en prozabundels van individuele auteurs (vanaf Tang).

4.1 Traditioneel proza

4.1.1 Parallel proza

“*Pianwen*”. Geschreven in de parallelle stijl, di dat 2 opeenvolgende regels even lang zijn volgens hetzelfde patroon zijn opgebouwd; de 2e en 3e moeten verschillend zijn. Parallellie wordt zowel in poëzie (5 of 7 lg) als in proza (4, 6, < lg) toegepast. Soms gecombineerd met tooncontrast (ping- en ze-tonen), maar dit is niet noodzakelijk. Parallellie begint op te komen vanaf 100 CE, de grootste bloei is in 1h 6E (Liang).

Bv: **Liu Xie**: *Wenxin Diaolong* (het literaire hart en het kerven van draken). Uit de traditie van een rationele literaire openbaarheid. In 50 hoofdstukken vertelt hij de geschiedenis van de literatuur tot de 5E en de afzonderlijke genres, de algemene aspecten van het literaire werk en de wijzigende inzichten. Volgens hem is literatuur heel nauw verbonden met geschiedenis, en vindt dat de historische geschiedschrijving haar tekorten heeft: literatuur moet volgens hem een weerspiegeling zijn van het algemene ordeningsprincipe *dao* van de wereld.

In de 15E wordt een prozastijl, *taigeti* of 'secretariaatsstijl', populair. Deze stijl kenmerkt zich door het gebruik van parallelle zinsdelen. In de Qingynastie kent de parallel-proza een heropleving.

4.1.2 'Guwen'-proza

Bloeit van de 9E tot de 11E. Eerste kritiek op de parallelle stijl door *Pei Ziye*, deze reactie is de schrijfstijl van de Historiën en de Filosofen, wordt vooral versterkt na de rebelle van An Lushan. Dit komt door de bezinning op de troebelen van de tijd. De belangrijkste figuur is *Han Yu*; volgens hem moest de inhoud de vorm bepalen en parallellie is bijgevolg niet aangewezen. Guwen-parodieën zijn belerend; de teksten hebben een eenvoudige structuur.

Bv: *Liu Zongyuan: Yongzhou Ba Youji* (acht zwerftochten uit Yongzhou): schepper van het 'landschaps-essay'. Dit genre is begonnen als 'rapport'-stijl en later geëvolueerd naar privé- en meditatieve stijl. Hij beoefent ook de stijl van bibliografische literatuur, en is zeer poëtisch. Guwen was eerst zowel proza als poëzie later verengde het zich naar proza.

Hernieuwde belangstelling in de 11E, hangt samen met de herformulering van het confucianisme. Bv: *Ouyang Xiu*, die de kenmerken 'waarachtigheid', 'algemene geldigheid' en 'onopgesmuktheid' heeft. Hij behoort tot de zgn '*Tang Song Ba Dajia*': de acht grote meesters van Tang en Song. Vanaf dan werd guwen de stijl voor staatsexamens. Vanaf de Ming wordt het '*Baguwen*' (tekst in acht onderdelen) een essentieel onderdeel van het staatsexamen.

In de twaalfde eeuw ontwikkelt zich het reisverhaal, deze zijn gebaseerd op *riji* (dagboeken), weergaves van het sociaal my van een individu. Op het einde van de Ming: *xiaopin*: korte beschrijvende schetsen. Vormvoorschriften zijn even streng maar inhoudelijk mag eigen zienswijze gezegd worden. In de Qing legt vooral de Tongchingschool de hoofdtoon (neoconfucianistisch), zij wou een terugkeer naar de de stijl van de Han, Tang en Song. Verzamelingen guwen-teksten worden uitgegeven voor de examenkandidaten.

4.1.3 *Zhiguai Xiaoshuo*

6E: wonderverhalen, weerspiegeling van de religieuze en my verhoudingen in China, veelal Boedhistische en Toaïstische invloeden, alsook lokale tradities. Gaat vooral over het ingrijpen van bovennatuurlijke krachten in het leven, of direct contact tussen mensen en geesten. Later ook verhalen van bezoeken aan het rijk der doden (sterk Boeddhistisch). Ze houden verwantschap met de historische literatuur: plaatsing in een historische periode en opbouw rond historisch personage. Ontwikkeld uit de bibliografische literatuur/ literatuur van de annalen; voorloper van hagiografische literatuur.

De beroemdste verzameling anekdoten is de *Shishuo Xinyu* (nieuwe versie van bekende verhalen) van *Liu Yiqing*. Het betreft proza van de *qingtan*, de Rein-Gesprekbeweging, waarin personages in een paar zinnen treffend gekarakteriseerd worden, met heel wat spreektaalelementen.

4.1.4 *Chuangzi*

Korte verhaal: Tang-dynastie, letterlijk 'overleveringen van vreemde zaken'. Ontwikkeling uit de wonderverhalen, hebben een grote voorliefde voor het bovennatuurlijke. De verhaalstructuur is complexer; aanvankelijk beperkt het zich tot de beschrijving van een paar opmerkelijke gebeurtenissen maar stilaan wordt de plot meer uitgewerkt. In veel *Chuangzi* zijn teksten van literaire genres opgenomen (bv. *Yingying Zhuan* 'verhaal van Yingying' van *Yuan Zhen*). Soms heeft het een belerend slot; het bevat ook veel spraakelementen. Soms in parallelle stijl.

Inhoud: liefdesgeschiedenissen, historische verhalen, heldenverhalen, bovennatuurlijke geschiedenissen.

Meestal wren Chuangi gepubliceerd in bundels, ze zijn zowat allemaal verzameld in de *Taiping Guangji* in 500 rollen. Door de opleving van de guwen in de Song liet de Chuang tijdelijk verdwijnen, in de Ming kent het genre een kleine heropleving, alsook rond 1600. Het genre blijft navolging hebben tot in de moderne tijden.

4.1.5 *Bianwen*

'teksten van verandering', tussen 8E en 10E. (verwijst naar manifestaties van goden en boeddha's in de teksten)

1. in eigentijdse taal geschreven, voor voordracht bedoeld
2. verhalende teksten in een literaire variant van de eigentijdse spreektaal

Oudst bewaarde vorm van mondelinge vertelkunst, teksten ontdekt in Dunhuang in 1900. Belangrijk bij het ontstaan waren de Boeddhistische kloosters. *Bianwen* waren de teksten bij de illustraties van wonderen, hetzij geheel in proza, hetzij geheel op rijm, of een afwisseling van beide (prosymmetrie). Tijdens het voordragen van deze teksten werden er rolschilderijen getoond met episodes van het verhaal, ze werden wss voorgedragen door monniken aan leken, ook door beroepsartiesten.

4.1.6 *Biji*

Korte notities over allerlei thema's. Gebundeld uitgegeven, zonder inhoudelijke samenhang. Drie categorieën: fictie, geschiedenis en politiek. Vanaf de Han, maar pas bloei in Song: opkomst is te danken aan de verspreiding van de boekdrukkunst. Bv. *Yijian Zhi* 'optekeningen van Yi Jian' van *Hong Mai*, veel van deze verhalen zijn later tot toneelstukken verwerkt.

4.1.7 *Pinghua*

'Eenvoudige verhalen', 2H 13E, 14E. Bekende legenden en verhalen in eenvoudige stijl, gaat wss terug op een Song-traditie van schoolboeken (chronologisch samengestelde en gebundelde historische gedichten). Vaak ook invloed van spreektaal, voorlopers van de roman. De bewaarde *Pinghua*-teksten zijn quasi allemaal vanaf de Yuan-dyn.

4.2 Klassieke poëzie

4.2.1 Oude dichtvormen: *Shijing*, *Chuci* en *Fu*-gedichten

Shijing N-China

1. 4 lettergrepen per regel
2. rijm op even regels
3. meestal 2 of 3 strofen

Gebruikte stijlfiguren: 6 principe's:

- Poëtisch gebruik: *xing* (natuurbeeld), *fu* (vergelijking) en *bi* (vergelijking)
- Poëtische substantie: *Feng*, *ya*, *song*

Bv. *Guofeng*, *Xiaoya*, *Daya*, *Song*.

Chuci Z-China

Vanaf 4E BCE. Zuidelijk, maar wel beïnvloed door het noorden (cfr rijm). Inhoud van de Chuci:

- Religieuze liederen: *Tianwen* (hemelse vragen, over mythologie), *Zhaohun* (terugroepen van de ziel), *Dazhou* (de grote oproep), ***Jiu Ge*** (negen liederen, sjamanenliederen)
- Openingsgedicht: *Lisao* van *Qu Yuan*
- Andere gedichten over *Qu Yuan*
- Sommige gedichten van *Song Yu*, bv. ***Jiubian***

Metrum: *sao* (van *Lisao*)

1. 6 lettergrepen
2. 3e laatste lettergreep meestal onbeklemtoond, gramm woord
3. Even regels rijmen
4. Oneven regels gevolgd door betekenisloze *xi*

***Fu*-gedichten** 'episch gedicht', vanaf 3E/2E BCE, tot Tang. *Song Yu* is grondlegger van het genre, eerste bloei in Han. Zijn in essentie verhalend-becommentariërend en worden in de eerste plaats geciteerd. De eerste *fu* waren lofredes op de koning, ze evolueerden naar verbeeldingen van de verbondenheid met het magische (= wereldbeeld vd Han). Vanaf de 2E CE ook toepassing parallelie

1. verschillende regellengte per regelpaar (3-7)
2. rijm op laatste syllabe van de even regels
3. herhaling van rijm (ander rijm = ander thema)
4. voorafgegaan, onderbroken of epiloog door proza-stuk
5. vrij # versregels
6. vaak alliteraties en assonanten

Voor de Han zijn 1004 *fu* gedichten van 78 auteurs in de *Hanshu* opgenomen onder de *Yiwenzhi* 'monografie over literatuur'. Gaandeweg ontstaat er meer ruimte voor persoonlijke gevoelens. Een veel voorkomend thema is de ontmoeting met een godin (***Shennü Fu*** van ***Song Yu***), alsook de scheiding (***Biefu*** van ***Jiang Yan***). Vanaf de 4E/5E neemt het exotisme toe; later wordt de parallelstijl van de luichao-periode steeds meer merkbaar. Tijdens de Tang is *Fu* een onderdeel van de staatexamens, en kende men *lüfu* 'normdicht'. In de 11E is er de *Wenfu* 'prozagedicht', een *fu* in vrije vorm.

4.2.2 *Yuefu* en *Shi*-gedichten

Yuefu 'Gezongen liederen'. Onder het volk verzamelde liederen en voor het hof geschreven hymnen, de naam is ontleend aan het 'muziekbureau'. Latere poëtische vorm voor sociaal-kritische poëzie. Ze hebben dezelfde vorm als *gutishi*, 5 lettergrepen per vers.

De belangrijkste verzameling is de *Yuefu Shiji* van *Guo Maoqian*: op deze basis werden ze ingedeeld in hymnen en balladen (gaat sterker terug op orale overlevering).

De rituele hymnen zijn literair van het minste belang (*fangzhong yue* 'muziek voor interne opvoering' of *yanyue* 'banketmuziek'), ze zijn zeer confucianistisch, bestaan meestal uit 4-lettergrepige verzen. *Jiaosi ge* 'gezangen voor voorstadoffers' zijn liederen voor offers aan hemel en aarde, meestal 3- of 4 lettergrepig.

Ballades vermengen epische, lyrische en dramatische elementen, en er komen vaak stereotype beelden in voor en zelfs identieke zinnen.

Na de Han-dynastie worden de *yuefu* naar vorm meer gestandaardiseerd tot 4- of 5 lettergrepige verzen. In de Tang krijgt men de *xin yuefu* 'nieuwe yuefu' waarin op volkse toon eigentijdse sociale en politieke misstanden worden aangeklaagd. Ze onderscheiden zich door thematiek: de dichter kiest zelf een eigen thema.

Shi Ontwikkeld uit de liedvorm van de Han-dyn, de belangrijkste dichtvorm tussen de 2E en 20E. Meestal gelegenheidsgedichten met groot belang van eenheid van situatie en gevoelens.

vroege *Shi* gedichten:

1. 5-7 lettergrepen per regel
2. regel = grammaticale zin
3. bij 5 lg: cesuur na 2e, bij 7 lg: cesuur na 4e
4. rijm op even regels
5. bij langere *Shi*-gedichten: ander rijm = ander thema
6. geen regels voor tooncontrast en parallelie

Jintishi zijn *Shi* met verplichte regels van tooncontrast en parallelie (vanaf 8E). Toon contrast houdt in dat:

1. even lettergrepen alterneren in toon (*pingqishi* en *zeqishi*)
2. laatste drie woorden ve regel niet zelfde tooncategorie
3. 2e lijn spiegelbeeld eerste
4. 3e lijn = 2e lijn (plakken)
5. 4e lijn spiegelbeeld 3e
6. 5e-8e lijn = duplicaat van 1e-4e lijn qua toonverloop

7. rijmwoord heeft bij voorkeur een *ping*toon en valt op even regels
8. eventueel mag eerste regel ook rijmen
9. in de niet-rijmende regels: laatste lg = *ze*-toon
10. 3e laatste lg: tooncontrast met laatste lg

Er zijn 3 soorten *Jintishi*:

- *Jueju* 'Knotverzen'

1. 4 regels van 5-7 lg
2. bij 7 lg vaak ook rijm op eerste regel
3. parallellie toegestaan, niet verplicht

- *Lüshi* 'Normgedichten'

1. 8 regels
2. even regels rijmen, = rijm in hele gedicht
3. in regels 3-4; 5-6: parallellie verplicht
4. enjambement: laatste 2 regels vormen vaak één zin

- *Pailü* 'Aaneengerijgde normen'

1. meer dan 8 regels
2. alle regelparen verplichte parallellie \ eerste en laatste
3. wisseling van rijm toegestaan maar bij voorkeur één rijm

[*Shi*: vervolg] De oudste *Shi* gedichten zijn 5-7 lg en hebben de thema's van scheiding en dood, soms mykri-tisch. Op het einde van de Oostelijke han verzamelden de *Cao*'s enkele belangrijke dichters rond zich, samen zijn zij de 'Zeven Heren van de Jian'an-periode' (oa. **Wang Can** met **Congjun Shi** 'het leger volgen'). Na de Jian'an periode splitst de dichtkunst zich op in een aantal stromingen:

- **Kluzenaarspoëzie**: sterk beïnvloed door het Boeddhisme. Filosofisch gekenmerkt door speculatieve interesses, had invloed op natuurlyriek. In de 3E/4E nog geen landschapsgedichten, als in mystieke vereniging van dichter met natuur.
- **Donkere-woorden gedichten**

- **Gedichten van rondtrekkende onsterfelijken:** vereniging van gevoelens met landschap, voorlopers zijn xuanyaan en youxian (escapistisch-protesterend, taoïstisch-religieus, romantisch-erotisch)
- **Tuingedichten** (bv. *Tao Qian*, *Yinjiu* 'het drinken van wijn'): dichter plaatst zichzelf centraal in het gedicht, vrije en franjeloze stijl. 'Waarom leven wij?'
- **Landschapsgedichten** (bv. *Xie Lingyun*, *Shanju Fu* 'dicht over het leven in de bergen'): van Boeddhistische invloed met grote aandacht voor de natuur.
- **Gedichten over Objecten** (bv. *Geng Wei*)
- **Paleisstijl-gedichten** (bv. *Yu Xin*): de poëzie van de literaire salons in de L5E/E6E, behandelt vnl de aspecten van het leven aan het paleis. Vanaf de 7E werd ze als te frivol beoordeeld.

De striktere vormen van *Shi*-poëzie zijn *jintishi* (vooral poëtische vorm van gelegenheidsgedichten) en *gutishi* (vorm van sociaal-kritische gedichten). Voor de Tang is er een opdeling in 4 periodes: in de **Vroege Tang** wordt de hofpoëzie verderderzet, bv. *Chen Zi'ang*, *Ganyu Shi* 'gedichten over mijn ontroeringen'. In de **Hoge Tang** is er een bloei van de *jintishi*, bv. *Wang Wei*, *Li Taibai*, *Du Fu*. De **Midden Tang** wordt gekenmerkt door bezinning op literatuur zelf, bv. *Bai Juyi* en *Han Yu*. Ontstaan van *Xin Yuefu*. De **Late Tang** wordt gekenmerkt door gekunsteldheid. Bv. *Li Shangyin*. Afzonderlijk vermeld dient de poëzie van enkele monniken en vrouwen. *Wang Fanzhi* schreef gedichten met Boeddhistische inspiratie. vrouwelijke dichters waren courtisanes of non, bv. *Xue Tao*. De bewaarde Tang-poëzie is quasi allemaal verzameld in de *Quan Tang Shi*.

De Song betekende een uitbreiding van aan bod komende thema's, vaak lijken deze gedichten wel dagboektekeningen. Filosofen schreven gedichten die vaak het uitzicht hadden van berijmde filosofische traktaten. Sommige dichters putten uit de eigentijdse spreektaal. Op het eind van de Z-Song komt het Tangmodel weer in gebruik. Bv. *Ouyang Xiu*, *Mei Yaochen*, *Su Shi*. Er is een grote activiteit van poëziekritiek, *shihua*.

In de **Jin**-dynastie is er *Yuan Haowen*, *Lun Shi Jueju Sanshi Shou* 'dertig gedichten over poëzie'. In de **Vroege Ming** was er *Gao Qi*; in de Ming en **Qing** was er weinig originaliteit.

4.3 *Ci*-gedichten

De Chinese muziek onderging tijdens de Tang veel invloed van Centraal-Azië. Hierdoor komen er een aantal nieuwe melodieën, waarvoor een nieuwe soort teksten nodig is: *Ci* 'teksten voor liederen', aanvankelijk geschreven door volkse auteurs. Vooral 8E/11E (anonieme teksten gevonden in Dunhuang, vol spreektaalelementen).

1. geen vaste regellengte, 1-9 lg
2. oudste *Ci*: 1 stanza, vanaf 11E ook met 3 stanza
3. één rijmklank doorheen gedicht

De eerste *Ci*-dichters zijn *Wen Tingyun* en *Wei Zhuang*, die allebei ook *shi* schreven. Tijdens de periode van de **Vijf Dynastieën** werd de *Ci* beoefend aan de vorstenhoven. In de **Song** heb je *Yan Shu* en *Ouyang Xiu*. Er wordt ook een aparte vorm geschreven: *manci* 'trage liederen': kenmerkend is hierbij het gebruik

van eigentijdse spreektaal (bv. *Liu Yong*). *Su Shi* past de *Shi*-thema's toe, dit heet *Haofang Pai*: Heroïsch-ongebonden Stijl, en is de directe weergave van de gevoelens van de mannelijke dichter. Zijn leerling *Qin Guan* schrijft in de *Wanyue Pai*: Sierlijk Suggestieve Stijl: gedichten over liefdesverdriet en vergankelijkheid, *Li Qingzhao* is één van de belangrijkste dichters. *Ci*-poëzie wordt onder de **Zuidelijke Song** meer een elitekunst, met oa. *Jiang Kui* en *Wu Wenying*. Tijdens de **Ming** en de **Yuan** werd het genre overschaduwd door de *Qu*, maar kende een heropleving in de 17E. In de **Qing** was er *Nalan Xingde* en werden er *Cihua* 'opmerkingen over liederen' geschreven.

4.4 *Qu*-gedichten

Vanaf de 12E, 'Aria', deze ontwikkeling leidde tot het verdwijnen van de *Ci*. Het zijn nieuwe Chinese gedichten op bestaande melodieën. Geografisch zijn ze onderverdeeld in *Beiqu* (N) en *Nanqu* (Z); vanaf de 13E tellen ze maar één stanza. Ze maakt gebruik van eigentijdse spreektaal en *chenzi* 'vulwoorden'. Er zijn verschillende melodieën in één suite, in dezelfde toonaard. Op zichzelf staande liederen heten *Sanqu*. Bloeitijd: 1250-1350.

Binnen de vertelkunst spreekt men niet van *Sanqu* maar van *Zhugongdiao* 'in alle toonaarden' (12E/13E), het verhaal wordt hier verteld in afwisselend proza en op rijm. De thematiek betreft vooral liefdesaffaires. De *Sanqu* kent haar bloei vooral in de Yuan; auteurs zijn *Guan Hanqing*, *Ma Zhiyuan* en *Zhang Kejiu*, het betreft hier vooral natuurbeschrijvingen en beschrijvingen van een ongebonden leven, melancholie en liefde. *Beiqu* werd verdrongen door *Zaju* in de 13E; bij de *Nanqu* werden bijna geen *chenzi* gebruikt en deze werden vooral in toneel (*xiwen*) gebruikt.

5 Triviale literatuur

Hierbij horen drama en roman, omdat zij niet de waarheid weergeven. Ze ontstaat in de 2E BCE met een bloei vanaf de 16E, en is geschreven in *baihua*. Uitzonderingen hierop zijn de *chuanqi* (moppen, anekdoten en wonderverhalen -bv *Liaozhai Zhuyi* van *Pu Songling*) en de *biji* (korte notities -bv *Yijian Zhi* van *Hong Mai*).

5.1 De roman

5.1.1 De roman in de periode 1450-1550

Centraal staat een conflict dat in het voordeel van één partij beslecht wordt. De personages zijn stereotiep en hebben weinig psychologische diepgang. Het verhaal is chronologisch en is geschreven in de 3e persoon. De leefwereld van de burgerij wordt hier weerspiegeld, met Confucianistische en Taoïstische elementen.

Bv. *Sanguo Zhi Yanzi* 'De roman van de geschiedenis van de drie staten' van *Luo Guanzhong*; *Shuihu Zhuan* 'Het verhaal van de wateroverver' van *Shi Nai'an*.

Midden 16E worden meerdere historische romans geschreven in eenvoudig klassiek Chinees met spreektaalelementen, bv. *Bei Song Zhizhuan* 'Geschiedenis van de Noordelijke Song' en *Yinglie Zhuan* 'Een geschiedenis van helden'.

5.1.2 De roman in de periode 1550-1650

Gekenmerkt door een 'wending': alles verandert in het tegendeel door retributie.

Bv. *Xiyou Ji* van *Wu Cheng'en*; *Jin Ping Mei*; *Fengshen Yanyi* 'Roman van de belening der goden' van *Xu Zhonglin* of *Lu Xixing*; *Shuihu Houzhuo* 'Het verdere verhaal van de wateroever' van *Chen Chen*; *Hou Xiyou Ji* 'Een vervolg van ...', *Xu Xiyou Ji* 'voortzetting van ...', *Xiyou Bu* 'aanvulling op de Reis naar het Westen' van *Dong Yue*; *Xu Jin Ping Mei* 'Aanvulling op pruimenbloesem in gouden vaas' van *Ding Yaokang*.

5.1.3 De roman van 1650 tot 1875

De meest volwassen vorm, verschillende verhalen, psychologische uitwerking, verschillende personages.

Literatenromans Van en voor geleerden met een bekend auteurschap.

Lange literatenromans Bv. *Sui Tang Yanyi* 'Geschiedenis van de Sui en de Tang' van *Chu Renhuo*; *Nüxian Waishi* 'Inofficiële geschiedenis van de vrouwelijke onsterfelijke' van *Lü Xiong*; *Rulin Waishi* 'Inofficiële geschiedenis van de literaten' van *Wu Jingzi*; *Honglou Meng* 'De droom in de rode kamer' van *Cao Xueqin*.

Overige 18E romans zijn *Lüye Xianzong* 'De sporen van onsterfelijken op het groene veld' van *Li Baichuan*; *Qilu Deng* 'Lamp bij driesprong' van *Li Lüyuan*; *Yesou Puyan* 'Onverbloemde taal van een eenvoudige grijsaard' van *Xia Jingqu*; *Wu Zetian Sida Qi'an* '4 grote opmerkelijke rechtszaken uit de tijd van Wu Zetian'; *Feilong Zhuan* van *Wu Xuan*.

19E romans: *Jinghua Yuan* 'Lot van de bloemen in de spiegel' van *Li Ruzhen*; *Pinhua Baojian* 'De kostbare spiegel tot rangschikking der bloemen' van *Chen Sen*; *Hua Yue Hen* 'Smart om bloemen en maanlicht' van *Wei Xiuren*; *Ernü Yingxiong Zhuan* 'Een geschiedenis van liefde en moed' van *Wen Kang*.

Korte literatenromans

1. Dichter-en schoonheidsromans

Korte romans met een vast patroon: ontmoeting, scheiding, en (dubbel)huwelijk; liefdesverhalen met een gelukkig einde. Bloei in 2H 17E.

Bv. *Ping Shan leng Yan*; *Haoqiu Zhuan* 'Het gelukkige huwelijk'.

1. Reductionistische romans

Korte romans met beperking in thematiek en taalgebruik, vaak uitingen van de zucht naar literair vertoon.

Bv. *Xiyou Bu* 'Aanvulling bij de reis naar het westen' van *Dong Yue*; *Rou Putuan* 'Gebedsmatten van vlees' van *Li Yu*; *Zhulin Yeshi*.

Volksboeken Voor een minder geletterd publiek, gebaseerd op volkse, vaak anonieme vertellingen. Voornamelijk militaire romans.

5.1.4 Shuochangwenxue

Literatuur voor het volk: het is de bedoeling dat beroepsvertellers ze opvoeren of voordragen. Ontstaan onder invloed van het Boeddhisme; heeft op zijn beurt de theaterliteratuur beïnvloed. Men maakt onderscheid tussen literatuur die volledig proza is, en literatuur die proza en poëzie combineert:

Proza-literatuur: *Shuoshu* (het vertellen van boeken), *Pingshu* (het uitleggen van boeken), *Pinghua* (verklarend verhaal)

Proza + Poëzie: *Ci*, onderverdeeld in *bianwen* en *cihua* (bv. *Da Tang Qinwang Cihua* 'het verhaal met berijmde regels van de prins van Qin van de Grote Tang' van *Zhu Shenglin*); en *Qu*.

Cihua wordt vanaf de 16E opgedeeld in **Guci** (lange, verhalende teksten uit N-China, begeleid met trommel), **Tanci** (M-China, begeleid met snaarinstr.), bv. *Tian Yu Hua* 'De hemel regent bloemen' van *Tao Zhenhuai*; *Ershiyi Shi Tanci* 'Tokkelrijmen over de 21 geschiedenissen' van *Yang Shen*; **Muyushu** (geschreven in Cantonees); **Baojuan** (Boeddhistische inslag) en **Daoqing** (Tao).

5.2 De novelle

Kortverhaal in eigentijdse spreektaal. Ontstaan in 13E maar pas bloei vanaf 1620.

Van **1250 - 1450** zijn de *huaben* nauwelijks van *Chuanqi* te onderscheiden, het zijn helden- en spookverhalen die op populaire vertellingen teruggaan; beginnen vaak met een lied/gedicht. Van **1400 - 1575** zijn ze gebaseerd op toneelstukken, korte verhalen in *wenyan* en voordrachtsteksten met Boeddhistische invloed. In de periode **1550 - 1627** zijn de verhalen geschreven ten behoeve van de *San Yan*, met een inleidend en hoofdverhaal.

De **San Yan** 'Drie woorden' van *Feng Menglong* bestaat uit drie bundels: *Gujin Xiaoshuo* 'Verhalen uit verleden en heden', *Jingshi Tongyan* 'Algemeen geldende woorden om de wereld op te schrikken' en *Xingshi Hengyan* 'Bestendige woorden om de wereld op te wekken'. Hij bewerkte ook de *Pingyao Zhuan* 'Onderwerping der monsters'.

Verdere werken zijn *Chuke Paian Jingqi en Erke Paian Jingqi* 'Verhalen om van verbazing op tafel te slaan' van *Ling Mengchu*.

5.3 Toneel

Toneelliteratuur is bewaard vanaf de 13E; Shuoshangwenxue vanaf de 8/10E, soms behoort triviale literatuur ook tot deze groep.

Echt toneel is een amalgaam van kunsten en kunstjes. Van groot belang is de vormtaal, doordat ze rondtrokken en dus weinig requisieten hadden.

5.3.1 Noordelijke komedie: Zaju

Het *Zaju* is een regionale toneelvariant van Beijing, en genoot een grote voorkeur van het Ming-hof. De thematiek is zeer gevarieerd.

Kenmerken: 4 bedrijven, één zanger, 1 bedrijf = 1 toonsoort = 1 rijm = 8 tot 20 liederen.

Informatie over het opvoeren vinden we oa terug in *Qinglou Ji* 'Optekeningen over de groene huizen' van *Xia Tingzhi*; *Taihe Zhengyin Pu* 'Tabellen voor de juiste tonen ten behoeve van een periode van grote vrede' van *Zhu Quan*.

Zaju-werken zijn **Dou E Yuan** 'Het onrecht Dou E aangedaan' van *Guan Hanqing*; *Hangong Qiu* 'Herfst in het paleis van de Han' van *Ma Zhiyuan*; *Wutong Yu* 'Regen op de plataan' van *Bai Pu*; *Xixiang Ji* 'verhaal van de westerkamers' van *Wang Shifu*; *Zhongshan Lang Yuanben* 'Klucht van de wolf van Zhongshan' van *Wang Jiusi*; *Si Sheng Yuan* '4 kreten van de Gibbon' van *Xu Wei*; *Yuanlin Wumeng* 'Een middagdutje in de boomgaard' van *Li Kaixian*.

5.3.2 Zuidelijk zangspel; *Chuanqi*

Xiwen, later *Chuanqi* dateren van de 13/14E tot de 17E. Het betreft hier melodramatische liefdesgeschiedenissen met een vrolijk einde.

Kenmerken: 30/40 scènes, in principe onbeperkt maar maar een aantal worden opgevoerd; per scène verschillende toonsoorten en rijmen mogelijk, alle acteurs mogen zingen: solo en in samenzang.

Bv. *Pipa Ji* 'Het verhaal van de luit' van *Gao Ming*; *Lingchuan Simeng* 'De 4 dromen uit Linchuan' van *Tang Xianzu* (met als bekendste verhaal *Mudanting Huanhun Ji* 'het pioenenpaviljoen: de terugkeer van de ziel'); *Taohuashan* 'De perzikbloesemwaaier' van *Kong Shangren*.

5.3.3 Regionaal toneel

Beperkte bekendheid van de muziek, zeer volkse vorm van theater. Mondeling overlevering, auteurs onbekend.

Kunqu Zuidelijk toneel, populair in de 16E, sterk de nadruk op zang. Bv. *Huansha Ji* 'Het wassen van de zijdedraad' van *Liang Chenyu*.

Peking-opera Ontwikkeling vanaf vroege 19E, als een eigen operavariant in de streek rond Beijing. Het bouwt verder op *bangzi Qiang* of 'matrix-melodieën', dewelke op verschillende tempi worden uitgevoerd. Belangrijk is zang en acrobatie; muzikale begeleiding is door snaarinstrumenten en percussie. Vaak zijn het *Chuanqi*-dialogen, bestaande uit *yunbai* (recitatieve manieren voor grote rollen) en *jingbai* (vrouwen- en clownrollen).

De vrouwenrollen heten *dan*, met verschillende subcategoriën; de mannenrollen heten *sheng* met ook hier onderverdelingen.

Ritueel toneel Een regionale vorm van toneel, kaderend in de viering van plaatselijke feesten; de stukken worden *Nuoxi* genoemd.

Part II

Literatuur van het einde van het Keizerrijk tot de Volksrepubliek China

6 Het moderne kortverhaal

Einde 19E, begin 20E, bloei is een gevolg van de grote verspreiding van tijdschriften. Belangrijkste auteurs:

Lu Xun: kortverhalen: *Zhongguo Xiaoshuo Shilue* 'Beknopte geschiedenis van de fictie in China', *Nahan* 'Te wapen', *Panghuan* 'Zwerftocht'; novelle **A Gui Zhengzhuang** 'Het ware verhaal van A Q'; jeugdherinneringen *Zhaohua Xishi* 'Ochtendbloemen 's avonds geplukt'; satire's *QUshi Xinbian* 'Oude gebeurtenissen opnieuw verteld'.

Yu Dafu: uitvinder van het ik-verhaal; *Chenlun* 'Zinken'.

Ye Shengtao: thematiek is sociale ellende en hoop; 20 verhalen onder *Gemo* 'Vervreemding'.

Shen Congwen: vervreemding van plattelandsmensen in de stad, *Congwen Zizhuan* (autobiografie)

Bing Xin: christelijk geïnspireerd, *Chaoren* 'Übermensch'

Ding Ling: zoektocht van jonge vrouwen naar hun identiteit, *Shafei Nüshi de Riji* 'Dagboek van Sofie'

7 Het essay

Belangrijk genre in het kader van de tijdsgeest (politieke vernieuwing, literaire genootschappen, publicatie in tijdschriften, ...). Het 'essay' is te vergelijken met de traditionele *guwen*. Auteurs zijn *Lu Xun*, *Zhuo Zhuoren*, *Lin Yutang*, *Zhu Ziqing*.

8 De moderne roman

8.1 *Wuxia Xiaoshuo*

'Populaire' genres door moderne druktechnieken, hier een roman van na 1875 over vechtlustige vrijbuiters.

Bv. *Sanxia Wuyi* 'De 3 vrijbuiters en 5 rechtvaardigen' (verbeterde versie: *Qixia Wuyi*, vervolgen: *Xiao Wuyi* 'Jonge 5 rechtvaardigen' en *Xu Xiao Wuyi* 'Verderzettingen van de jonge 5 rechtvaardigen'); *Peng Gong An* en *Shi Gong An* 'Rechtszaken van de heer Peng/Shi'.

8.2 Romans in feuilletonvorm

Yesou Puyan 'Onverbloemde taal van een eenvoudige grijsaard' van *Xia Jingqu*; *Haishang Qishu* 'Opmerkelijke geschriften uit Shanghai' van *Han Bangqing*. Late Qing: *Ershi Nian Muda Zhi Guai Xianzhuang* 'Met eigen ogen aanschouwendevreemde verschijnselen uit de laatste 20 jaren' van *Wu Woyao*: eerste ik-roman in China; *Guanchang Xianxing Ji* 'De huidige situatie in de ambtelijke wereld' van *Li Baojia*; **Lao Can Youji** 'De reizen van Lao Can' van *Liu E*; *Nie Hai Hua* 'Bloemen in een zee van zonde' van *Zeng Pu*; *Jingwei Shi* 'Onblusbare haat' van de vroege feministe *Qiu Jin*.

8.3 De roman van het eind van de 19e-begin 20ste eeuw

Mao Dun: beïnvloed door Tolstoj en Zola, kritiek op houding jonge intellectuelen: *Shi* 'Zonsverduistering'; *Chuncan* 'Zijderupsen'; *Fushi* 'Corruptie'. Minister van Cultuur.

Ba Jin: anarchistisch gedachtegoed: *Miewang* 'Vernietiging'; **Jia** 'Familie' (eerste deel van *Jiliu* 'Stroomversnelling', naast *Chun* 'Lente' en *Qiu* 'Herfst').

Lao She: realistische beschrijving van de menselijke psyche in **Luotuo Xiangzi** 'Kameel Xiangzi'; verder schreef hij *Laozhang de Zhexue* 'De filosoof van de oude Zhang', *Zhao Ziyue* 'Meester Zhao sprak', *Er Ma* 'Beide ma's', *Maocheng Ji* 'Kattenstad' en *Lihun* 'Scheiding'.

Ye Shengtao: *Ni Huanzhi* en *Yingwen Jiaoshou* 'De professor Engels'

Ding Ling: Stalin-prijs voor literatuur '51, valt in ongenade '57, gerehabiliteerd '78. *Taiyang Zhao Zai Sangganhe Shang* 'De zon schijnt over de Sanggan-rivier)

9 Reportageliteratuur

'30 worden gekenmerkt door een eerste bloei van de *baogao wenxue* (reportageliteratuur); de belangrijkste thema's zijn de toegenomen sociale conflicten in China en de bedreigingen van Japan. Vroege werken zijn *E Du Jicheng* 'Optekeningen uit een hongerige metropool' en *Chi Du Xinshi* 'Verhalen uit de rode hoofdstad' van *Qu Quibai*. Verdere werken zijn *Baoshengong* 'Contractarbeiders' van *Xia Yan* en *Zhongguo De Yi Ri* van *Mao Dun*.

10 Moderne poëzie

Dichters: **Hu Shi** -*Jangshi Ji* 'Experimenten', **Guo Moruo** -*Nüshen* 'Godinnen', **Wen Yiduo** -*Hong Zhu* 'De rode kaars' en *Si Shui* 'Dood water', **Xu Zhimo**, **Feng Zhi** -*Beiyong* 'De reis naar het noorden', *Lu Xun* -*Yecao* 'Onkruid', *Bing Xin* -*Fanxing* 'Sterrenhemel' en *Chunshui* 'Voorjaarsvloed'.

Symbolisten zijn oa *Li Jinfa* en *Dai Wangshu*

Na de lange mars: *Wang Gui yu Li Xiangxiang* van *Li Ji*.

11 Modern theater

Huaju 'Praattoneel' doet in de toneelliteratuur zijn intrede eind 19E. De regionale vormen blijven bestaan maar ondergaan ook Westerse invloed, vooral van Ibsen en Shaw. Na 1911 wordt het beheerst door revolutionaire thema's: *Wenming Xi* 'Verlichtingstoneel'. Belangrijke figuren:

Tian Han: *Baishe Zhuan* 'Het relaas van de witte slang' en *Guan Hanqing*

Ouyang Yuqian

Cao Yu: *Leiyu* 'Donderbui', *Richu* 'Zonsopgang', *Beijingren*.

Lao She: *Chaguan* 'Het theehuis'

Guo Moruo: *Qu Yuan*

Part III

Literatuur in de Volksrepubliek China

12 Literatuur in de periode 1942-1955

Deze begint met het 'Forum over Literatuur en Kunst te Ya'an' in mei 1942. Het wordt in het begin beheerst door een oorlogsthematiek. Het eerste werk in deze stijl was *Lijiazhuang de Bianqian* 'De transformatie van het dorp Lijiazhuang' van *Zhao Shuli*: die vooral dorps-en heimatliteratuur schreef. Deze vorm kende een grote invloed van de Russische en Scandinavische literatuur ('20), en was zeer nostalgisch. Ook het werk van *Li Ji* hoort hierbij.

13 Literatuur in de periode 1955-1958

°Volkrepubliek: 1949. Een landelijke schrijversorganisatie wordt opgericht, die schrijft in het 'socialistisch realisme'. Vanaf midden '50 is er een economische groei, ook de interne strijd van de verhouding collectief - individu komt aan bod.

13.1 Proza

Schrijvers zetten zich enerzijds af tegen de actuele politiek, anderen prijzen de verworvenheden van de socialisatie. Een anti-rechtse campagne volgt op de kritische literatuur, en Wang Meng valt in ongenade.

Critici: *Wang Meng* met *Zuzhibu Xinlai de Qingnianren* 'De nieuwkomer op het departement van organisatie'

Verdedigers: *Liang Bin* met *Hong Qi Pu* 'Laat de rode vlaggen wapperen'; *Zhou Libo* met *Baofeng Zhouyu* 'Wervelstorm' en *Tieshu Benliu* 'Het ijzer stroomt'; ***Fei Liwen*** met ***Yinian*** 'Eén jaar'; *Ru Zhijuan* met *Baihehua* 'De lelies'; *Du Pengcheng* met *Yan'an Ren* en *Baowei Yan'an* 'Verdedig Yan'an'; ***Yang Mo*** met ***Qingchun Zhi Ge*** 'Het lied van de jeugd'

13.2 Poëzie

Het begin van de Volksrepubliek wordt gekenmerkt door een nieuwe beperking van de vormvrijheid van de poëzie. De klassieke poëzie is de 'nationale vorm'; ze kenmerkt zich door de accentuering van de volksheld, arbeider, ... die zich inzet voor het land. Er ontstaat ook een ondergronds circuit, waarin Westerse literatuur wordt vertaald.

Klassieke dichters: ***Mao Zedong***

Westers geïnspireerde dichters: *Bian Zhilin* (symbolisme) met *San Qiu Cao* 'Grassen van drie herfstseizoenen', *Yumu Ji* 'Vissenogen' en *Han Yuan Ji* 'De Han-tuin'; *Ai Qing* met *Liming de Tongzhi* 'Bericht van de dageraad', *Baoshi de Hongxing* 'Rode ster - een juweel', *Chuntian* 'Lente'; *He Jingzhi*

13.3 Drama

He Jingzhi met *Baimao Nü* 'Het meisje met de witte haren'; *Lao She* met *Chaguan* 'Het theehuis'

14 Literatuur in de periode 1959-1961

Deze periode wordt gekenmerkt door de Grote Sprong Voortwaarts. Een nationale campagne werd gelanceerd om volksliederen te verzamelen, met de bedoeling een 'waarachtig proletarische literatuur' te creëren, bv. *Duo Yixie* 'Meer' van *Xie Qigui*. Het socialistisch realisme gaat hier samen met de revolutionaire romantiek; in de proza en poëzie staat de literatuur in het teken van de coöperaties.

14.1 Proza

Liu Qing met *Chuangye Shi* 'De bouwers'

Kortverhaal: *Sha Ding*

14.2 Poëzie

Dichters: *Xiao San*, *He Qifang*, *He Jingzhi*, *Zheng Chengyi*, *Shi Ying*

14.3 Drama

Yue Ye met *Tong Gan Gong Ku* 'Samen door dik en dun'

15 Literatuur in de periode 1962-1964

Gekenmerkt door de voorbereiding van de Culturele Revolutie. Dit uit zich in een combinatie van revolutionair realisme en revolutionaire romantiek. Ook is er een grote ondergrondse activiteit in het vertalen van Westerse literatuur, wat later gaat leiden tot de 'vertaalstijl'.

15.1 Proza

Zhou Libo met *Shanxiang Jubian* 'grote veranderingen in een bergdorp'.

15.2 Poëzie

He Jingzhi met 'Lied van Lei Feng'; *Xiao San*

15.3 Drama

Rond '62 was de strijd binnen de CCP op een nieuw hoogtepunt. *Jiang Qing* met *Hong Deng Ji* 'De rode lantaarn'; zij was de vrouw van Mao en begon het theater te zuiveren.

16 Literatuur in de periode 1964-1970

De schrijvers worden naar het platteland gestuurd om te 'leren van de boeren'. De nadruk ligt op de zwartwit-tegenstelling tussen de goede rode held en de zwarte schurk.

16.1 Proza

Hao Ran met *Yanyang Tian* 'Zonnige hemel' en *Jinguan Dadao* 'Grote zonnige weg'

16.2 Poëzie

He Jingzhi

16.3 Drama

De revolutionaire opera's zijn gebaseerd op de Peking-opera. Westerse muziekinstrumenten en elementen uit de Westerse balletkunst hebben deze uitgebreid. De stukken zijn sterk nationalistisch, thema is de strijd tegen Japan en de GMD. Men heeft de '8 modelopera's', met als belangrijkste *Shajabang*

17 Literatuur in de periode 1971-1978

Na de Culturele Revolutie verschenen er uitgave's van een aantal werken die voorafgaand niet veroordeeld waren (bv. *Hao Ran's Jinguang dadao*), gaandeweg konden ook veroordeelde werken verschijnen.

18 Literatuur na 1978

18.1 Proza

Deze periode zet in met de zgn '**Littekenliteratuur**', genoemd naar het kortverhaal *Shanghen* van *Lu Xinhua*. Hierin wordt afgerekend met het verdriet en de chaos van de CR, ook worden vragen opgeroepen aangaande politiek en moraal; ze was een belangrijk element in politieke hervormingen. Andere voorbeelden zijn *Feng* 'Rode ahorn' van *Zheng Yi* en *Puhua de Qilu* 'De verkeerde weg met bloemen versierd' van *Feng Jicai*.

Een tweede periode wordt gevormd door de zgn **'Onthullingsliteratuur'**, waarin de sociale wantoestanden en de wanpraktijken van de partij worden aangeklaagd. Belangrijk is hier *Ren Dao Zhongnian* 'In het midden van het leven' van *Shen Rong*; *Ding Ling* en *Wang Meng* worden gerehabiliteerd; *Feng Jicai* schrijft *A 'Ach'*.

Dit wordt gevolgd door de **'Bezinningsliteratuur'**, dewelke het werkelijke leven terug op de voorgrond brengt. *Furongzhen* 'Een dorp genaamd Hibiscus' van *Gu Hua*; *Jiangjun Yin* 'Het klaaglied van de generaal' van *Mo Yingfeng*.

Midden '80 ontstaat de **'Xungen'** of **'Het zoeken naar de wortels'**; dit zijn trends naar tijdloze thema's. De verhalen spelen zich meestal af in afgelegen streken met een authentieke cultuur; ze overlappen soms met de 'heimat'-literatuur. Auteurs zijn *Han Shaogong*, *A Cheng*, *Jia Pingwa*, *Mo Yan*, *Ma Yuan*.

Een tegenhanger van deze beweging is de **'Baogao Wenxue'** of **Rapporteringsliteratuur**; thematiek zijn de hervormingscampagne's en controversiële sociale kwesties. Bv. *Renyao Zhijian* 'Mensen of monsters' van *Liu Binyan*.

Een aantal verhalen worden geschreven door de zgn **'Dolende generatie'**. Centraal is het individu die een nihilistisch verzet biedt tegen welk waardesysteem dan ook. Bv. *Ni Buke Gaibian Wo* 'Je kan mij niet veranderen' van *Liu Xihong*; *Ni Biewu Xuanze* 'Je hebt geen keuze' en *Blauwe lucht en groene zee* van *Liu Suola*.

Eveneens midden '80 is de **Avantgarde-literatuur**, een stijl die met vorm en inhoud experimenteert. Auteurs: *Su Tong*, *Ge Fei*, *Yu Hua*.

18.2 Poëzie

Na de dood van Mao kwam in '76 de ondergrondse literatuur naar de oppervlakte: **'Menglongshi'** -**Misty Poets**. Het 'ik' komt weer op de voorgrond; taalkundige en stylistische vernieuwingen, waardoor de gedichten 'schemerig' worden. Ze vertonen ook veel invloed van buitenlandse poëzie. Dichters: *Bei Dao*, *Mang Ke*, *Jiang He*, *Duo Duo*, *Gu Cheng*.

De **Littekenliteratuur**-dichters zijn oa *Lei Shuyan* met *Xiao Cao Zai Gechang* 'Gezang van een grassprietje'.

Midden '80 is er een nieuwe generatie dichters die de **Campuspoëzie** introduceren; dit omdat deze soort poëzie op vele universitaire campussen werd uitgegeven. Het heeft drie subrichtingen: de 'bewustzijnsstroom', het 'zoeken naar de wortels' en de 'levensstroom'. Belangrijke dichters zijn *Hai Zi*, *Xi Chuan*, *Han Dong* en *Yu Jian*.

18.3 Drama

De **Littekenliteratuur** bracht volgende toneelstukken op: *Danxin Pu* 'Een trouw hart' van *Su Shuyang*; *Yu Wucheng Zhi Chu* 'In de plek van het zwijgen' van *Zong Fuxian*.

Recent wordt heel wat *Xungen*- en avantgardistisch werk verfilmd. De regisseurs noemt men 'van de Vijfde Generatie'.